

(немају санкцију већ само диспозицију), а неке од њих нису чак ни правно формулисане јер имају идеолошко политичке или програмске назнаке. У систематици устава, анализи самих уставних норми могу да се уоче различите групе норми које нису истородне са становишта своје примене и дејства. Устави само ретко (ређе) садрже норме које се непосредно примењују пошто њих одликује апстрактност и начелност када постављају основе друштвеног и државног уређења. Уставне норме углавном нису непосредно применљиве, него претпостављају постојање, доношење закона који ће их разрадити и прецизирати начин њихове примене. Истина, има и непосредно применљивих уставних норми које су формулисане као и закон, оне су исто што и закон, као рецимо Амандмани VI и VII на Устав САД од 1787. који садрже конкретне прописе по којима оптужени има право на брзо, јавно и непристрасно суђење, укључујући и право на помоћ саветом и то пред поротом. У односу на друге уставне норме, ове које се непосредно примењују су изузетак мада је њихово постојање важно за устав јер га тако приближавају позитивноправним нормама и дају му карактер општег правног акта који се примењује у стварности.

## 1. СТАНДАРДНА САДРЖИНА УСТАВА

Садржина устава је одређена конкретним друштвеним и политичким приликама једне земље при чему су уставотворци слободни у одређивању садржине устава и руководе се својим проценама да ли одређено питање треба или не регулисати уставом.<sup>31</sup> За већину уставних писаца регулисање државне организације спада у стандардну уставну материју или садржину устава.

Све ван тог оквира, ван те сфере уставног регулисања, би припадало сфери слободног живота у коме су грађани слободни од утицаја државе и њене власти. У ствари, основни задатак устава је да разграничи сферу слобода од сфере државног регулисања и први устави су и настали као акт сузбијања самовлашћа, ограничења државне власти и гарантовања одређених неприкосновених људских права и слобода. Зато су устави на почетку углавном регулисали материју слобода и права грађана да би касније новији устави укључили и одредбе о државној организацији, њеној структури, органима, њиховом функционисању, надлежностима и њиховим међусобним односима. Ово је стандардна материја устава коју поштује већина устава мада има и појава проширивања и сужавања стандардне *materia constitutionis*. То је пре свега карактеристично за уставе после Првог светског рата који су у себе укључили и